подготовка учителей, система высшего педагогического образования Украины.

The article deals with historical of introduction of teacher's level training in the system of higher education in Ukraine.

Key words: teacher's level training introduction of teacher's, system of higher education in Ukraine.

Література

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. – К.: Либідь, 1998.

2. *Гузман А.В.* Профессиональная педагогическая подготовка студентов университетов: Теория и опыт исследования: Монография. – К.: Поисково-издательское агентство, 1998.

3. Положення про ступеневу систему освіти в Україні: Наказ Міносвіти України № 311 від 21.08.93 р. – К., 1993.

4. Про Перелік напрямів підготовки фахівців з вищою освітою за професійним спрямуванням, спеціальностей різних кваліфікаційних рівнів та робітничих професій: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.1994 р. – К., 1994.

5. Про розробку освітньо-професійних програм вищої освіти за відповідним професійним спрямуванням: Лист Міносвіти України від 18.02.1994 р. – К., 1994.

6. ЦДАВОВ, ф. 166, оп. 15, спр. 7443.

7. ЦДАВОВ, ф. 166, оп. 15, спр. 7445

ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ КАЗОК НАРОДІВ КРИМУ ЯК ЗАСІБ УТОЧНЕННЯ СЛОВНИКА СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Алексеєнко-Лемовська Людмила Владиславівна,
аспірант кафедри педагогіки
РВНЗ „Кримський гуманітарний університет" (м. Ялта)

Використання фольклору в навчально-виховному процесі є необхідною складовою сучасного національного виховання. При цьому слід ураховувати регіональну своєрідність народної творчості. Народна творчість за своєю природою глибоко правдива, щира, реалістична. Образно змальовуючи реальне життя, його суттєві сторони, фольклорні твори відіграють також величезну виховну роль. Справжні високохудожні твори народної поезії викликають глибокі емоції у людей, дають їм велике естетичне задоволення (В. Пропп).

На території Криму побутують майже всі жанри українського, російського, татарського, караїмського, грецького, армянського фольклору: пісні, думи, перекази, казки, легенди, загадки, анекдоти, прислів'я та приказки. Але не всі твори, записані на території Криму, місцевого походження. Деякі з них відомі в інших областях України, а іноді й в інших країнах. До Південного регіону вони потрапляли різними шляхами. Дуже часто ці твори значно змінювалися, вдосконалювалися. Це знайшло відображення на помітному збагаченні усної народної поетичної творчості даного регіону.

Здавна півострів входив до складу багатьох великих держав: Скіфії, Понтійського царства. Римської імперії, Візантійської імперії, Хазарського каганату, Золотої Орди, Османської та Російської імперій. Дослідники історії Криму основну увагу приділяли війнам та походам, а духовний світ, свята й щоденний побут освітлювалися недостатньо. Тому не дивно, що сьогодні ці питання дуже актуальні, а їх вирішення й дослідження допомогло б більш об'єктивно висвітлити проблеми національного характеру.

Разом із мусульманською культурою в Крим прийшло арабське письмо, нові власні назви, богословські книги й народнопоетичні твори. Лексика

кримськотатарської мови містить велику кількість арабізмів, які були запозичені в результаті політичних, економічних і культурних контактів. Враховуючи ці факти, стає зрозумілим, чому фабула багатьох казок будується за принципом арабської казкової техніки, проте ця техніка використовується для оформлення теми специфічної для кримських умов.

Протягом IX-XVII століть формувався чудовий пам'ятник арабської народної словесності збірник „Тисяча і одна ніч", який був добре відомий у Криму і мав вплив на творення сюжетів і мотивів, лексики та стилю кримськотатарських казок: як і в „Тисяча і одній ночі" згадуються імена історичних осіб, провідними є мотиви свободи, волі і відповідальності людини за свої вчинки, поширений складний монтаж різних казкових і новелістичних мотивів, а також особливих комічних сцен і характеристик. Наприклад, у збірнику „Тисяча і одна ніч" значну роль відіграє жанр короткого анекдота, який будується на комізмі несподіваності („Рассказ о воре, обокравшем вора"), ця особливість властива й кримськотатарським казкам з анекдотичною основою („О воре Амете и карманщике Ахмете"), де винахідливий злодій у власних інтересах використовує людську тупість, він миттєво будує свої обдурювальні плани й успішно їх реалізує.

У однойменних казках кримськотатарського та українського народів „Мудра дівчина" показано, що мудрість і справедливість не знає кордонів. Ці кращі якості втілені в образі головної героїні твору. Особливого забарвлення надає цій казці загадка. В українській народній казці мудра дівчина спочатку допомагає своєму батьку-бідняку відгадати загадки: Що на світі найпрудкіше? Що на світі найситніше? Що на світі наймиліше? Пан дуже розсердився, коли почув правильну відповідь, що „ситніше над усе – земля-мати, бо вона всіх годує й напуває; прудкіш над усе – думка, бо думкою враз куди хоч перелетиш; а миліш над усе – сон, бо хоч як добре та мило чоловікові, а все покидає, щоб заснути". І загадав пан нові завдання, але розумна та кмітлива дівчина не тільки швидко й вміло знаходить вихід із нестандартних ситуацій, а й сама загадує панові такі завдання, які змушують його визнати свою поразку.

Татарська казка „Мудра дівчина" починається тим, що падишах для своєї забави вирішує випробувати мудрість дочки бідняка. Та гідно поводилася дівчина, розмовляючи з падишахом. „Я добре пам'ятаю, як увійшли ви в безвухий дім і спитали, де мої батьки. І я відповіла вам тоді, що мати моя пішла перетворювати небуття в буття, а батько – буття в небуття". Не зумів повелитель розгадати дивних слів дівчини, а розгадку вона дала просту. „Безвухий дім – це значить дім без сторожа. У той час, коли ти прийшов у нашу саклю, собаки при ній не було. Коли я відповіла, що мати пішла небуття перетворювати в буття, я хотіла сказати цим, що вона повивальна баба і пішла приймати немовля. А батько – дроворуб і вирушив до лісу рубати дрова, живі істоти перетворювати на неживі дрова".

Падишах (як і пан в українській казці) не може змиритися з мудрістю та сміливістю дівчини і наказує їй взяти сорок баранів і повернути їх через рік з сорока ягнятами. Але мудрість знову отримує перемогу.

Отже, в казці „Мудра дівчина" загадка є дуже важливим структурно-семантичним компонентом. Характер образності в загадках максимально

конкретний і тісно пов'язаний із реальним навколишнім життям та побутом народу України й татарського народу. Творча фантазія, дотепність і народна спостережливість знайшли свое вираження саме в загадках. Основними рисами художньої форми загадок (і в татарській казці, і в українській казці) є сконденсованість думки й вислову, лаконічність і стисліcть. Загадки органічно увійшли в композицію казки „Мудра дівчина".

В українській народній казці „Про Марусю – козацьку дочку" зображена відважна, сміливa Маруся, яка пішла на війну, воювала мов „проворний козак", „розїзджає поміж ворогами, та куди не махне шаблею, так голови й летять", взяла на себе суто чоловічу роль.

Українська народна казка „Розумниця" показана кмітлива, дотепна дівчина, яка зуміла об хитрити пана, вона відгадала загадки, тим самим перехитрила пана. Гострий, критичний розум допомагає їй розсудити людей.

В українській народній казці „Розумна дівчина" в образі головної героїні показана дівчина, яка кмітливіша й розумніша за хлопця. Вона зуміла відгадати загадки, унаслідок чого батько „дозволив сину одружитися з дівчиною", побудувала власне щастя. Казка розкриває привабливий образ простої дівчини-біднячки.

Українська народна казка „Казка про Липку і зажерливу бабу" трактує рабську покірливість діда перед бабою, плазування, невміння протистояти бабі, вольовий характер баби примушує діда весь час звертатися до липки". Аналогічний образ нікчемного чоловіка та занадто вольової, власної жінки знаходимо в російській казці „Казка про рибалку та золоту рибку".

В українських народних казках „Пан Коцький", „Лисичка-сестричка та вовк-панібрат" в образі лисички показана жіноча стать, зображено вміння жінки планувати дії, керувати вчинками чоловіків.

Література

1. Пропп В. Исторические корни волшебной сказки / В. Пропп. – Л. : Наука, 1946. – 340 с.
2. Пропп В. Поэтика фольклора / В. Пропп. – М. : Лабиринт, 1998. – 352 с.

РОЛЬ ОБЩЕНИЯ В РЕЧЕВОМ РАЗВИТИИ ДЕТЕЙ МЛАДЕНЧЕСКОГО ВОЗРАСТА

Андрусёва Ирина Владимировна,
старший преподаватель кафедры педагогики
РВУЗ «Крымский гуманитарный университет» (г. Ялта)

Рассматривать развитие речевых процессов необходимо после анализа всех других психических процессов, так как в их системе речь занимает совершенно особое положение. Все психические процессы человека, как хорошо известно, формируются и организуются, подчиняясь не только общебиологическим, но и социальным закономерностям. Однако лишь речь в общем перечне психических процессов человека по самому общему и исходному ее существу выходит за пределы психики индивидуального субъекта и опять-таки по самому существу своей организации является процессом не индивидуально-психологическим, а социально-психологическим. Какие бы важнейшие функции речевой процесс на определенных этапах онтогенеза ни приобретал, в своей исходной функции он является